

19 ตุลาคม 2563

นายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรี จันทรีโอชา

สำนักนายกรัฐมนตรี

ถนนพิษณุโลก

กรุงเทพมหานคร 10330

ประเทศไทย

ประเทศไทย: ยกเลิกข้อหาต่อผู้ชุมนุมโดยสันติและยุติการจำกัดเสรีภาพพลเมือง

CIVICUS หรือ พันธมิตรเพื่อการมีส่วนร่วมของพลเมืองระดับโลก เป็นกลุ่มพันธมิตรระดับโลกสำหรับองค์กรภาคประชาสังคม (CSO) และนักกิจกรรมเคลื่อนไหว ซึ่งมุ่งมั่นในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้การเคลื่อนไหวของพลเมืองและภาคประชาสังคมทั่วโลก CIVICUS ก่อตั้งขึ้นในปี 2536 และมีองค์กรสมาชิกกว่า 10,000 รายในกว่า 175 ประเทศจากทั่วทุกมุมโลก

เราได้เขียนจดหมายฉบับนี้ถึงท่านเพื่อเน้นย้ำถึงข้อห่วงกังวลอันร้ายแรงของเราเกี่ยวกับการสลายการชุมนุมอย่างสันติซึ่งได้ทวีความรุนแรงขึ้นในประเทศไทย จากรายงานของกลุ่มภาคประชาสังคม มีประชาชนเป็นจำนวนอย่างน้อย 80 รายถูกจับกุมโดยพลการตั้งแต่วันที่ 13 ตุลาคม 2563¹

- เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ใช้กำลังสลายการชุมนุมเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยซึ่งจัดขึ้นโดยคณะราษฎร ฤๅณสุวารีประชาธิปไตย มีการกล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เตะ ต่อย และทุ่มผู้ชุมนุมบางรายลงกับพื้น มีการจับกุมผู้ชุมนุมอย่างน้อย 23 คน ซึ่งรวมไปถึงแกนนำการชุมนุม จตุภัทร์ บุญภัทรรักษา หรือ “ไผ่ ดาวดิน”²
- ในวันที่ 14 และ 15 ตุลาคม มีรายงานว่าประชาชนอีก 34 คนถูกจับ โดยหมายรวมถึงแกนนำการชุมนุมบางคนด้วย³ แกนนำจำนวน 5 คน ได้แก่ อานนท์ นำภา, “เพนกวิ้น” พิษณุ ธิวรักษ์, ประสิทธิ์ คุรุาโรจน์, “รุ่ง” ปณัสยา สิทธิจิรวัฒนกุล, และณัฐชนน ไพโรจน์ ถูกดำเนินคดีข้อหา “ยุยงปลุกปั่น” (มาตรา 116 ของประมวลกฎหมายอาญาไทย)⁴ ส่วนคนที่เหลือถูกดำเนินคดีภายใต้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินที่เพิ่งประกาศบังคับใช้ เราห่วงกังวลเป็นอย่างยิ่งเกี่ยวกับรายงานข่าวที่ว่าตำรวจได้ห้ามมิให้ทนายเข้าพบนักกิจกรรมเคลื่อนไหวที่ถูกจับกุม อีกทั้งบางรายยังถูกปฏิเสธมิให้ประกันตัว
- นักกิจกรรมเคลื่อนไหว เอกชัย หงส์กังวาน และบุญเกื้อหนุน เป้าทอง ถูกจับกุมเช่นกันในวันที่ 16 ตุลาคม มีรายงานว่าพวกเขาตะโกนโห่ร้องและชูสัญลักษณ์สามนิ้วท่ามกลางเมื่อรถยนต์พระที่นั่งของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี

¹ สถิติการจับกุม, Thai Lawyers for Human Rights, 18 October 2020, <https://www.tlhr2014.com/?p=22156>

² ประเทศไทย: นักกิจกรรมเพื่อประชาธิปไตยกว่า 20 รายถูกจับ, Human Rights Watch, 13 October 2020, <https://www.hrw.org/news/2020/10/13/thailand-over-20-democracy-activists-arrested>

³ แกนนำการชุมนุมอีกสองรายถูกจับ, Bangkok Post, 15 October 2020, <https://www.bangkokpost.com/thailand/general/2002671/two-more-rally-leaders-arrested> และ ประเทศไทยออกข้อห้ามการชุมนุมสาธารณะภายใต้พ.ร.ก. ฉุกเฉิน AI Jazeera, 15 October, <https://www.aljazeera.com/news/2020/10/15/thailand-imposes-emergency-amid-protests-leaders-detained>

⁴ ประเทศไทย: ยุติการคุกคามนักกิจกรรมเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยอย่างสันติ ยกเลิกพ.ร.ก. ฉุกเฉิน FIDH, 16 October, <https://www.fidh.org/en/region/asia/thailand/thailand-end-crackdown-on-peaceful-pro-democracy-activists-lift>

เสด็จผ่านผู้ชุมนุมประท้วงเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พวกเขาถูกดำเนินคดีตามมาตรา 110 ของประมวลกฎหมายอาญาและอาจต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต⁵

- วันที่ 16 ตุลาคม ตำรวจดำเนินการปิดเส้นทางเดินถนนและติดตั้งแนวกันซึ่งมีลวดหนามพันเป็นจำนวนหลายแถวเพื่อขัดขวางมิให้ประชาชนออกมารวมตัวกันอย่างสันติ หลังจากนั้น ตำรวจพยายามสลายฝูงชนซึ่งมีจำนวนหลายพันคนโดยใช้ปืนฉีดน้ำแรงดันสูง ซึ่งมีน้ำผสมสารเคมีที่ทำให้ระคายเคืองและสลายเยื่อเมือกในลำคอแล้วซ้ำอีก⁶ อีกทั้ง ตำรวจได้พุ่งเข้าจู่โจมด้วยกระบอกและโล่เพื่อให้ผู้ชุมนุมสลายตัว⁷ มีรายงานข่าวว่าผู้ชุมนุมจำนวน 12 คนถูกจับกุม⁸ หนึ่งในผู้ที่ถูกจับกุมคือ กิตติ พันธภาค ผู้สื่อข่าวจากสำนักข่าวประชาไท อุปกรณ์ต่างๆของเขาถูกริบไปด้วยเช่นกัน⁹
- เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม แม้การชุมนุมจะดำเนินไปอย่างสันติ แต่ก็มีรายงานข่าวว่านักกิจกรรมเคลื่อนไหว 7 คนถูกจับกุม รวมไปถึงแกนนำนักศึกษา ภาณุพงศ์ จาดนอก¹⁰ ในวันเดียวกัน ฉัตรชัย แก้วคำปอด แกนนำการชุมนุมในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี ก็ถูกจับกุมด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ เยาวชนที่เข้าร่วมการประท้วงใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งจำกัดการชุมนุมและแสดงออกโดยสันติอย่างร้ายแรง พระราชกำหนดฉบับนี้ห้ามมิให้มีการรวมตัวกันชุมนุมกันตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป และระบอบอย่างกว้างขวางให้มีมีการเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูล “อันอาจทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว” หรือที่ “กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ หรือความสงบเรียบร้อย”

ภายใต้พระราชกำหนดฉบับนี้ ภาครัฐสามารถจับกุมและควบคุมตัวประชาชนได้โดยไม่ต้องมีข้อกล่าวหาเป็นเวลาไม่เกิน 30 วัน โดยสามารถใช้เหตุผลอันคลุมเครืออย่างเช่น “สนับสนุน” หรือ “ปิดบังข้อมูลข่าวสาร” เกี่ยวกับการชุมนุม อีกทั้ง พระราชกำหนดฉบับนี้อุญาตให้ควบคุมตัวผู้ที่ถูกจับกุมในสถานที่ควบคุมตัวอย่างไม่เป็นทางการ และไม่จำเป็นต้องสามารถเข้าถึงทนายความหรือมีสมาชิกครอบครัวเข้าเยี่ยมได้ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้พระราชกำหนดฉบับนี้ได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย

ในช่วงที่ประกาศบังคับใช้มาตรการนี้ ภาครัฐกล่าวอ้างความจำเป็นในการ “รักษาความสงบเรียบร้อย” และระบุว่าผู้ชุมนุมได้ “ปลุกปั่นให้เกิดความวุ่นวายและความไม่สงบในบ้านเมือง”¹¹ เราเชื่อว่าเป็นการนำเสนองภาพลักษณ์ที่ผิดของผู้ชุมนุมอย่างชัดเจน การสลายการชุมนุมครั้งล่าสุดนี้เกิดขึ้นหลังจากระยะเวลาหลายเดือนที่มีการปราบปรามความคิดเห็นต่าง ซึ่งรวมไปถึงการคุกคามนักกิจกรรมเคลื่อนไหวและนักปกป้องสิทธิมนุษยชนผ่านกระบวนการทางกฎหมายที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย ภาครัฐได้จับกุมนักกิจกรรมโดยพลการและดำเนินคดีกับพวกเขาภายใต้กฎหมายจำพวกหนึ่งซึ่งมีลักษณะอันกดขี่

⁵ มาตรา 110 ของประมวลกฎหมายอาญาห้ามมิให้กระทำการประทุษร้ายพระราชินีหรือเสรีภาพของพระองค์ ไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ. ดูเพิ่มเติมที่ ‘สองรายถูกจับด้วยข้อหาว่าด้วยขบวนเสด็จ’, Bangkok Post, 16 October 2020, <https://www.bangkokpost.com/thailand/politics/2003267/two-arrested-on-motorcade-charges>

⁶ ประเทศไทย: การใช้ปืนฉีดน้ำแรงดันสูงสะท้อนถึงการยกระดับการใช้อำนาจตำรวจซึ่งน่าเป็นห่วงเป็นอย่างยิ่ง, Amnesty protests, 17 October 2020, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/10/thailand-water-cannons-deeply-alarming-escalation/>

⁷ ประเทศไทย: มีการใช้ปืนฉีดน้ำแรงดันสูงกับผู้ประท้วงอย่างสงบ, 17 October 2020, <https://www.hrw.org/news/2020/10/17/thailand-water-cannon-used-against-peaceful-activists>

⁸ Thai Lawyers for Human Rights, 17 October 2020, <https://twitter.com/TLHR2014/status/1317170040169377792>

⁹ ผู้สื่อข่าวประชาไท อายุ 24 ปี ถูกจับระหว่างนำเสนอเรื่องการสลายการชุมนุมของตำรวจ, Prachatai, 16 October 2020 <https://prachatai.com/english/node/8848>

¹⁰ Thai Lawyers for Human Rights, 17 October 2020, <https://twitter.com/TLHR2014/status/131748284972077061>

¹¹ ‘พ.ร.ก. ฉุกเฉินของประเทศไทยเป็น “ข้ออ้าง” ในการทำให้การชุมนุมเพื่อประชาธิปไตยต้องยุติ ส.ส.หลายรายกล่าว’, ASEAN Parliamentarians for Human Rights, 15 October 2020, <http://aseanmp.org/2020/10/15/thailand-emergency-decree-excuse/>

การกระทำเหล่านี้ไม่นับว่าไม่สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศของประเทศไทย

ซึ่งรวมไปถึงกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันไว้ในปี 2539 ด้วยพันธกรณีดังกล่าวหมายถึงข้อผูกมัดในการเคารพและคุ้มครองเสรีภาพขั้นพื้นฐานซึ่งได้รับการรับรองภายใต้รัฐธรรมนูญของประเทศไทยไว้เช่นกัน

ในการนี้ เราเรียกร้องให้ภาครัฐของประเทศไทยให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกกับการดำเนินการต่อไปนี้:

- ปล่อยตัวผู้ชุมนุมสนับสนุนประชาธิปไตยโดยซึ่งถูกควบคุมตัวทันทีอย่างไม่มีเงื่อนไขใดๆ ยกเลิกข้อกล่าวหาทั้งหมดต่อพวกเขาและยุติการจำกัดการใช้สิทธิมนุษยชนของพวกเขาทั้งหมด;
- ในระหว่างรอการปล่อยตัวพวกเขา รับรองให้พวกเขาได้รับการคุ้มครองจากการซ้อมทรมานและการปฏิบัติอย่างโหดร้ายในรูปแบบอื่นๆ และให้พวกเขาสามารถเข้าถึงทนายความที่พวกเขาเลือก สมาชิกครอบครัว และการรักษาพยาบาลได้อย่างเป็นประจำ;
- ยกเลิกมาตรการฉุกเฉินต่างๆ ซึ่งบังคับให้มีการจำกัดสิทธิในการใช้เสรีภาพในการชุมนุมและแสดงออก
- ตรวจสอบข้อกล่าวหาทั้งหมดเกี่ยวกับการใช้กำลังเกินควร หรือการปฏิบัติที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีซึ่งกระทำโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในขณะที่สลายการชุมนุม และยุติการใช้ปืนฉีดน้ำแรงดันสูง ยกเว้นในกรณีที่มีสถานการณ์ความรุนแรงอันร้ายแรงในบ้านเมืองตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในแนวปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติว่าด้วยการใช้อาวุธที่มีความร้ายแรงต่ำในการบังคับใช้กฎหมาย ปี 2563 (2020 United Nations guidance on less-lethal weapons in law enforcement)
- สร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยและเอื้ออำนวยสำหรับนักกิจกรรมเคลื่อนไหว นักปกป้องสิทธิมนุษยชน และสมาชิกอื่นๆ ในภาคประชาสังคมของประเทศไทย ในการใช้สิทธิในการใช้เสรีภาพในการแสดงออก การรวมกลุ่ม และการชุมนุมอย่างสันติ โดยปราศจากการข่มขู่ คุกคาม การจับกุม หรือการดำเนินคดี

เราขอแสดงความหวังอย่างจริงใจว่า ท่านจะดำเนินการตามขั้นตอนเหล่านี้เพื่อรับมือกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งได้รับการหยิบยกขึ้นมาข้างต้น

ขอแสดงความนับถือ,

เดวิด โคด

หัวหน้าฝ่ายการรณรงค์และแคมเปญ

CIVICUS: พันธมิตรเพื่อการมีส่วนร่วมของพลเมืองระดับโลก